

EĞİTİM SEN eğitim ve bilim emekçileri sendikası
23 OCAK 1995

2018'DE EĞİTİMDE NELER OLDU?

Türkiye'de siyasal iktidarın en fazla müdahale ettiği alan olan eğitimde yaşanan temel sorunlarına yönelik çözümsüzlük politikalarının sürdürüldüğü 2018 yılını geride bırakıyoruz.

2018'de eğitim ve yükseköğretim alanında yaşanan ağır sorunlar ve saldırılar, başta öğrencilerimiz, eğitim ve bilim emekçileri ile veliler olmak üzere, toplumun geniş kesimlerini her zamankinden daha çok etkiledi.

2018 yılında eğitim sisteminin iktidar eliyle nasıl tehlikeli bir uçuruma doğru sürüklediğini, iktidar eliyle kamusal eğitim adım adım tasfiye edilirken, özel öğretimin ve dini eğitim veren okulların doğrudan teşvik edildiğini, eğitimde yaşanan ticarileşme ve dinselleştirmeye dayanan uygulamaların nasıl yaygınlaştığı bütün yönleriyle görüldü. Ülkemizde yaşanan 'piyasa merkezli' ve yoğun 'inanç sömürsüne' dayanan adımlar, eğitimde yaşanan nitelik kaybının temel nedenleri olarak öne çıktı.

Kamuda ve eğitimde siyasi ve idari kararlarla hayata geçirilen hukuksuz ihraçlar sorununa çözüm üretilmemesi, sendikal faaliyetler nedeniyle yaşanan sürgünlerin devam etmesi, öğrencilerin yarış atı gibi sınavdan sınava koşturulması, öğretmen atamalarında mülakata dayalı sözleşmeli istihdamın kalıcı hale getirilmesi, ücretli öğretmenliğin sürmesi, eğitimin zaten sorunlu olan niteliğinin daha da kötüleşmesine neden oldu.

Millî Eğitim Bakanlığı, yıllardır yaptığı değişikliklerle eğitim sistemini yapboz tahtasına çevirirken, 2018'de özellikle yeni müfredat ve TEOG üzerinden yürütülen tartışmalarda görüldüğü gibi, öğrenci ve velilerin kafasını karıştırmak dışında eğitimde somut ve çözüme dayalı politikalar geliştirmek yerine, eğitimde yaşanan kaosu derinleştirecek adımlar atmayı tercih etti.

EĞİTİM HAKKI VE EĞİTİME ERİŞİMDE SORUNLAR SÜRDÜ

2018 yılında çocukların eğitim hakkından eşit koşullarda yararlanması için hiçbir somut adım atılmazken, çocuk yaşta evlenmeyi özendiren düzenlemeler, çocuk işçiler sorununun sürmesi, okullarda, cemaat yurtlarında ve kurslarda çocuklara yönelik cinsel istismar ve şiddet vakaları ciddi anlamda arttı.

Yoksul, emekçi ailelerin çocukları başta olmak üzere, kız çocukları, kırsal kesimde yaşayan çocuklar; eğitim hakkından eşit koşullarda ve parasız olarak yararlanamadı. Bölgesel, cinsel, sınıfsal vb. eşitsizlikler, anadilinde eğitim gibi en temel sorunlar iktidarın çözmek bir yana daha da derinleştirdiği temel sorunlar olarak eğitim sisteminin öncelikli gündem maddeleri olmayı sürdürdü.

Türkiye'de çeşitli nedenlerle eğitime erişime, kız çocukları, anadili Türkçe olmayan çocuklar, engelli çocuklar ve geçici koruma altındaki çocukların dezavantajları günden güne artarak devam etti. Çocukların eğitime erişimini sayısal verilerle açıklamak gerekirse;

- ✓ İlkokul düzeyinde net okullaşma oranı 2017'de %91,2 iken, 2018'de %91,5 oldu. Bu oran cinsiyete göre; kızlar için %91,7, erkekler için %91,4'tür.
- ✓ Ortaokulda net okullaşma oranı 2017'da Türkiye genelinde %95,7 iken 2018'de %94,5'e geriledi. Ortaokulda net okullaşma oranı kızlar için %94,7; erkekler için %94,3.
- ✓ 2017'de %82,5 olan ortaöğretimde net okullaşma oranı, 2018'de %83,6'ya çıktı.

- ✓ Ekim 2018 itibarıyla, hala eğitime erişemeyen 405.906 Suriyeli çocuk var.
- ✓ Türkiye’de engelli çocukların %89,3’ü çeşitli sebeplerden dolayı okula gidemediği için eğitim hakkından mahrum kaldı.
- ✓ 2018’de açık öğretim lisesinde okuyan 1 milyon 395 bin 621 öğrencinin yüzde 42’si kadın, yüzde 58’i erkek.
- ✓ Türkiye’de 25-34 yaş aralığında olup lise eğitimi almamış olanların oranı, kadınlarda yüzde 47 iken, erkeklerde yüzde 42’dir.
- ✓ Türkiye, OECD ülkeleri arasında, devletin eğitim kurumlarına öğrenci başına en az harcama yaptığı ülke olmayı sürdürdü.

KAMUSAL EĞİTİM TASFİYE EDİLİRKEN, ÖZEL ÖĞRETİM DESTEKLENDİ

Gerek okul sayısı gerekse öğrenci sayısı açısından baktığımızda 4+4+4 ile birlikte eğitimde özelleştirmenin tarihte hiç olmadığı kadar hızlı gerçekleşti. Bu durum, kamusal eğitimin hükümet ve MEB işbirliği ile çöktürülerek, özel öğretimin devlet desteğiyle ihya edildiğinin kanıtı oldu.

Eğitim Yılı	Özel Okulöncesi	Özel İlkokul	Özel Ortaokul	Özel Lise
2012/’13	3.641	992	904	1.033
2013/’14	3.927	1.071	972	1.433
2014/’15	4.372	1.205	1.111	1.603
2015/’16	4.658	1.389	1.555	2.504
2016/’17	4.630	1.324	1.481	2.618
2017/’18	5.218	1.618	1.869	2.989

2018 itibarıyla özel okullar ve bu okullarda okuyan öğrenci sayısı açısından tüm zamanların rekoru kırıldı. 2018 itibarıyla özel okul sayısı toplamda **11 bin 694’e** (**5 bin 218** özel okul öncesi eğitim kurumu, **1.618** özel ilkokul, **1.869** özel ortaokul, **2 bin 989** özel lise) ulaştı. Eğitimde 4+4+4 düzenlemesi sonrasında özel okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğrenci sayısı **yüzde 53** artışla **236 bin 355’e**; özel ilkokullarda öğrenci sayısı **yüzde 40** artışla **233 bin 740’a**; özel ortaokulda öğrenci sayısı **yüzde 96** artışla **321 bin 779’a** ve özel liselerde okuyan öğrenci sayısı **yüzde 305** artışla **559 bin 838** sayısına ulaştı. 4+4+4 öncesinde Türkiye’deki özel okulların resmi okullara oranı yüzde 10 iken, bu oran 2018 itibarıyla yüzde 20’ye dayandı.

İMAM HATİP OKULLARINDA İKTİDAR DESTEKLİ ARTIŞ SÜRDÜ

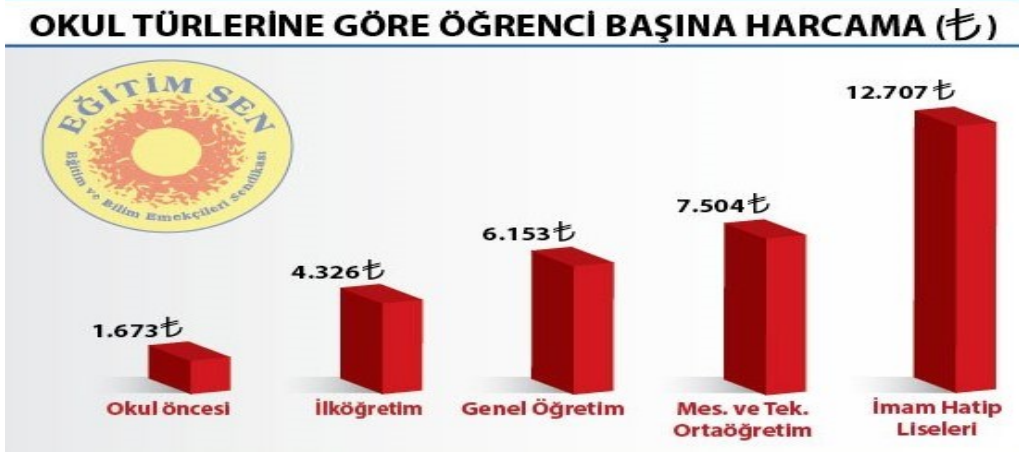
Yıllardır siyasal istismar konusu olan imam hatip okulları 2018 yılında da her açıdan desteklenirken, tüm masrafları devlet tarafından karşılandı. Bu şekilde özellikle yoksul ailelerin çocuklarını bu okullara göndermeleri sağlandı. 2012-2013 eğitim-öğretim yılında imam hatip ortaokullarında okuyan toplam öğrenci sayısı **94 bin 467** iken, 2017/’18 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla yaklaşık 8 kat artarak **723 bin 108** oldu.

4+4+4 öncesinde 2011-2012 eğitim-öğretim yılında **537** imam hatip lisesinde (İHL) **268 bin 245** öğrenci varken 2017/’18 eğitim-öğretim yılı sonu itibarıyla İHL sayısı **bin 604’e**, bu okullarda okuyan öğrenci sayısı ise **514 bin 806’ya** yükseldi.

Türkiye’de imam hatip okullarında okuyan toplam öğrenci sayısı, Milli Eğitim Bakanlığı’nın üstün gayretleri ve devletin bütün imkânlarını seferber etmesi sonucunda 2018 itibarıyla **1 milyon 350 bin 611’e** çıkarıldı.

MEB BÜTÇESİNDEN ÖĞRENCİ BAŞINA YAPILAN HARCAMALARDA AYRIMCILIK YAPILDI

MEB'in 92 milyar TL'lik 2018 bütçesinden eğitim yatırımları için ayrılan kısmının üçte biri (yüzde 35) 'din öğretimi'ne ayrıldı. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün MEB bütçesi içindeki payı, yüzde 68 artırıldı. 2018'de dini eğitimde payı 7,7 milyar TL'ye çıkararak bakanlık, bütçesinin yüzde 7'sine denk gelen bu kaynağın neredeyse tamamını (yüzde 96) imam hatip liseleri için ayırdı.

MEB'in 2018 bütçesinden okul öncesi eğitimde öğrenci başına bin 673 TL; ilköğretime (ilkokul+ortaokul) öğrenci başına 4 bin 326 TL; genel ortaöğretimde öğrenci başına 6 bin 153 TL; mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenci başına 7 bin 504 TL ayrılırken, imam hatip liselerinde okuyan öğrenci başına 12 bin 707 TL ayrıldı.

Bugüne kadar özel okullar ve imam hatip okulları konusunda eğitimle ilgili hemen her konuda ayrımcılık yapmayı kendisine görev edinen MEB, 2018'de ayrımcı uygulamalarını arttırarak sürdürdü.

OKULLAR DİYANETİN VE DİNİ VAKIFLARIN FAALİYET ALANI HALİNE GETİRİLDİ

2018 yılında MEB, eğitimde 'tek din, tek mezhep' politikalarını arttırarak sürdürdü. MEB'in merkezi olarak Diyanet İşleri Başkanlığı, yerelerde ise İl müftülükleri başta olmak üzere, büyük çoğunluğu dini cemaatlerin uzantısı olan kimi vakıf ve derneklerle çeşitli konu başlıkları altında imzalanan işbirliği protokolleri, okullarımızın dini grupların temel faaliyet alanları haline getirilmesine neden oldu.

Eğitim sistemi, eğitim biliminin en temel ilkelerinden, laik-bilimsel eğitim anlayışından hızla uzaklaşırken, okullarda dinselleşmeye ve inanç istismarına dayanan uygulama ve faaliyetler kaygı verici boyuta ulaştı. Türkiye, taraf olduğu Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne aykırı hareket ederken, AİHM'in özellikle zorunlu din dersleri ile ilgili verdiği kararlar yok sayıldı.

10 Eylül 2018'de Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapatma ve Ad Verme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile MEB'e bağlı her kuruma mescit ve abdesthane açma zorunluluğu getirildi.

ÖĞRENCİLER TARİKAT VE CEMAAT YURTLARINA MAHKÛM EDİLDİ

2018 yılına öğrenciler, devletin bu alanda yeterince yatırım yapmaması nedeniyle, önceki yıllarda olduğu gibi, yine cemaat ve tarikat yurtlarına mecbur bırakıldılar. Yoksul ve dar gelirli emekçi ailelerin çocukları başta olmak üzere, kız çocukları, kırsal kesimde yaşayan çocuklar; eğitim hakkından eşit koşullarda yararlanamadıklarından dini vakıf ve derneklerin kucağına itildiler.

2018 itibariyle Türkiye’de bulunan **4 bin 292** öğrenci yurdunun **2 bin 546’sı** dernek yurtları, **297’si** vakıf yurtları, **628’i** şahıs yurdu, **821’i** diğer tüzel kişiliklere ait yurtlardır. Tıpkı okullarda olduğu gibi, öğrenci yurtlarının da büyük bölümü dini vakıf ve cemaatlerin ana faaliyet alanları olmayı sürdürmektedir.

SİSTEM DEĞİŞİKLİKLERİ ÖĞRENCİLERİ ‘DENEME TAHTASI’ HALİNE GETİRDİ

İktidar, eğitimin bütün kademelerinde benimsediği baskıcı, yönlendirici ve dayatmacı tutumlarıyla, eğitimde yaşanan sorunları çözmek bir yana daha da derinleştirdi. MEB, velilerin ve öğrencilerin tercihlerine, öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda istedikleri okulda okuma koşullarını sağlamayı hedefleyen uzun vadeli planlamalar yapmak yerine, milyonlarca öğrenci ve veliyi yakından ilgilendiren eğitim gibi önemli bir konuda aldığı talimatla temel eğitimden ortaöğretime geçişi bir kez daha değiştirerek, eğitimdeki başarısızlığının üzerini örtmeye çalıştı.

Bugüne kadar, çeşitli adlar altında yapılan sınavlarda ortaya çıkan sonuçlar, çocukların eleştirellikten uzak, yaratıcı düşünemeyen, matematik yapamayan, çevresindeki olayları algılamakta ve yorumlamakta bilimsel anlamda yetersiz kaldıklarını gösterirken, öğrencilerimiz bir kez daha iktidarın deneme tahtası olarak kullanıldı.

MEB OKULLAŞMA POLİTİKASINI İMAM HATİPLER VE MESLEK LİSELERİ ÜZERİNE KURDU

MEB’in mesleki eğitim ve imam hatip lisesi temelli olarak şekillendirilen okullaşma politikası, öğrencilerin çoğunluğunun bu okullara gideceği veya gitmesi gerektiği ön kabulü üzerinden şekillendirildi. Böylece, bir taraftan sermayenin ihtiyaç duyduğu ara elemanlar ucuz işgücü olarak üretim sürecine dâhil olması sağlanırken, diğer taraftan imam hatipleştirme politikaları üzerinden eğitimin dinselleştirilmesi ve siyasi iktidarın politik kitle tabanının genişletilmesi yönünde adımlar atılması hedeflendi.

2018 yılında temel eğitimden ortaöğretime geçiş sürecinde öğrencilerin kendilerine dayatılan meslek lisesi-imam hatip lisesi çıkmazına girmeyi reddetti. LGS’de yerleşen öğrenci oranının en yüksek olduğu lise türleri sırasıyla Anadolu lisesi (yüzde 29,72); fen lisesi (yüzde 28,08) ve Anadolu imam hatip lisesi (yüzde 22,88); mesleki ve teknik Anadolu lisesi (yüzde 11,48) ve sosyal bilimler lisesi (yüzde 7,84) oldu. Öğrenciler, ülkenin neresinde olursa olsun tercihlerini, iktidarın tüm çabalarına rağmen büyük çoğunlukla akademik eğitim veren okullardan yana kullandı.

EĞİTİMDE 2023 VİZYON BELGESİ AÇIKLANDI

Eğitimde uzun süredir yaşanan piyasalaştırma ve ticarileştirme vurgusu ‘Vizyon Belgesi’nde net bir şekilde ifade edilmiştir. MEB’in özel öğretim kurumlarında bürokrasinin azaltılması, haksız rekabetin ortadan kaldırılması ve özel öğretim kurumları ile işbirliğinin güçleneceği mesajı, özel okullarının her açıdan kamu kaynaklarıyla desteklenmesi politikalarının sürdürüleceği anlamına gelmektedir. Okulların finansman ihtiyacını kendi kaynaklarından (bağışlar, aidatlar vb.) sağladığı ve kendi bütçesini oluşturduğu ‘şirket modeli’ benimsendi.

Vizyon Belgesi’nde yıllardır iktidar tarafından özel olarak ilgilenilen imam hatip okulları ile ilgili açılan başlık ve atılacak adımlar (program çeşitliliği, ders çeşidinin azaltılması, Arapça ve İngilizce yaz okulları, imam hatip okulları ile üniversiteler arasında işbirliği) farklı okul türleri ve öğrenciler arasında yaratılan eşitsizliğin devam edeceğini gösterdi.

MEB, 2018 yılında Anadolu imam hatip lisesi öğrencilerine yönelik mesleki uygulama programlarının kapsamını genişletti. Önceki yıllarda, ‘müezzinlik, imamlık, vaizlik, Kuran öğreticiliği’ ve ‘manevi danışmanlık’ gibi hizmetleri kapsayan mesleki eğitim programlarına, ‘manevi rehberlik’

de eklendi. Bakanlık bu yolla imam hatip lisesi mezunlarının çalışabileceği, 'manevi rehberlik' isimli yeni bir iş kolu tanımlayarak, 2023 Vizyon Belgesi'nin ilk somut adımını attı.

Vizyon Belgesi'nde yer alan Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun öğretmenlerin iradesi dışında, onların görüş ve önerileri alınmadan masa başında hazırlanması çalışmaları başlatıldı. Öğretmenlik Meslek Kanunu'ndan beklentiler öğretmenlerin yetiştirilmesi, iş güvencesi, mesleğe alınması, ücretler, emeklilik, sağlık, öğretmenlik mesleğinin temel sorunlarını dikkate alan bir içerikte hazırlanması gerekirken, eğitim emekçileriyle, sendikalar ve alandaki meslek örgütleriyle diyalog kurulmadan, bu konudaki talepler dikkate alınmadan hazırlıklar yapılmaya başlandı.

KHK İHRAÇLARI, SÜRGÜN, SORUŞTURMA VE HUKUK DIŞI KARARLARA ÇÖZÜM ÜRETİLMEDİ

İki yıl süren OHAL sürecinde 36 Kanun Hükmünde Kararname (KHK) çıkarılırken, toplam 135 bin 144 kamu görevlisi hukuken kendilerini savunma hakkı tanınmadan, tamamen siyasi ve idari tasarruflar sonucunda hukuksuz bir şekilde ihraç edilmişti. KHK'ler ile MEB'den 34 bin 393 kişi, Yükseköğretim Kurumlarından 7 bin 312 kişi (5 bin 904 akademisyen, 1.408 idari personel) ihraç edildi. 15 Temmuz darbe girişimi sürecine katıldıkları iddiasıyla ihraç edilen asker sayısı 15 bin 584, polis sayısı ise 32 bin 93 iken benzer suçlamalardan dolayı eğitimde yaşanan toplam ihraçların sayısı 41 bin 705 oldu.

KHK ihraçları ile ilgili olarak kurulan OHAL komisyonu kendisini mahkeme yerine koyarak, hukuken somut olmayan deliller üzerinden yapılan 'işe iade' başvuruların büyük bölümünü reddetti. Öte yandan bugüne kadar haklarında soruşturma yürütülen ve savcılıklar tarafından takipsizlik kararı verilen, aralarında Eğitim Sen üyelerinde bulunduğu, binlerce eğitim emekçisinin görevlerine geri dönmeleri önünde herhangi bir yasal engel olmamasına rağmen, hukuksuz bir şekilde görevlerine başlatılmadılar. Örneğin ilgili makamlara dilekçe ile başvuran Eğitim Sen üyeleri hakkında, ihraçlara neden olan suçlamalarla ilgili herhangi bir soruşturmanın olmadığı ortaya çıkmasına rağmen atılması gereken adımlar ısrarla atılmadı.

MÜLAKATA DAYALI SÖZLEŞMELİ ÖĞRETMEN İSTİHDAMINDA ISRAR EDİLDİ

15 Temmuz sonrasında tüm kamuda olduğu gibi eğitim alanında da sözlü sınav/mülakat üzerinden sözleşmeli öğretmen atamaları yapılmaya başlanmıştı. Öğretmen atamalarında mülakat uygulamasında ısrar, liyakatin adım adım terk edilerek, yerine sadakatin gelmesine neden oldu. 15 Temmuz 2016 sonrasında tek bir kadrolu öğretmen ataması yapılmazken, 2018 itibarıyla sözleşmeli öğretmen sayısı 59 bine ulaştı.

MEB, öğretmen atamalarında mülakat kriteri olarak KPSS'den alınan puanın 50 puan ve üzeri yaparak eski düzenlemeyi değiştirirken, bu durum, öğretmen atamalarında siyasi torpil ve kayırmacılığı ön plana çıkardı.

İktidara eleştirel ve muhalif yaklaşanlar, farklı kimlik ve mezheplerden olanlar elenirken, öğretmen atamalarının öğretmenlik meslek ilkelerine göre değil, iktidarın siyasal çizgisine göre belirlenmesinin önünü açıldı. Üstelik sorun sadece mülakat sınavını geçmekle bitmedi. Sözleşmeli olarak atanan çok sayıda öğretmenin sözleşmesi 'güvenlik soruşturması' gerekçe gösterilerek iptal edildi.

ATAMASI YAPILMAYAN ÖĞRETMENLER SORUNUNA ISRARLA ÇÖZÜM ÜRETİLMEDİ

MEB'in resmi verilerine göre ülke çapında görev yapan **920 bin 524** öğretmenin **yüzde 66'sı (607 bin 604)** son 16 yıl içinde atandı. Buna karşın, 16 yıl içinde KPSS'ye giren her 100 öğretmenden sadece 16'sı öğretmen olarak atanırken, geriye kalan 84 işsiz öğretmen ya tekrar sınava girmek ya da başka alanlarda çalışmak zorunda bırakıldı.

Ataması yapılmayan öğretmenlerin zorunlu olarak meslekleri dışında işler yapmaya zorlanması ve meslekleri ile ilgisi olmayan alanlarda çalışmak zorunda bırakılması Türkiye'nin ayıbı olarak tarihe geçti. İktidarın bugüne kadar eğitim sisteminin ihtiyacı kadar öğretmen ataması yapmaması, mevcut işsizler ordusunun yanı sıra, ikinci bir işsiz öğretmenler ordusunun oluşmasına neden oldu.

EĞİTİMDE ANGARYA ÇALIŞTIRMA, NÖBET SORUNLARI DEVAM ETTİ

Anayasanın 18. maddesinde angarya çalışma 'Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır.' ifadesiyle yasaklanmıştır. Anayasada açıkça belirtilmesine rağmen, son yıllarda tüm kamu kurumlarında olduğu gibi, eğitim alanında çeşitli adlar altında gündeme getirilen 'angarya çalışma' uygulamaları özellikle sendikalı ya da sendikasız tüm eğitim emekçilerinin olumsuz etkilenmesine neden oldu.

MEB tarafından çeşitli proje ve uygulamalar çerçevesinde resen yapılan görevlendirmeler, çeşitli kurs, proje ve protokol etkinliklerine bağlı çalışmalara zorunlu katılım, ev ziyaretleri, eğitim koçluğu, birden fazla nöbet tutmaya zorlama, öğrenci servis araçlarının kontrolü ve öğrencilere nezaret edilmesi vb. gibi doğrudan öğretmenlik mesleğinin icrası ile ilgili olmayan çok sayıda angarya iş, 2018 yılında da öğretmenlerin sınıf içindeki asli görevlerini yapmalarını önemli ölçüde engelledi.

EĞİTİMDE YAŞANAN ŞİDDET ARTARAK DEVAM ETTİ

Toplumsal-ekonomik olumsuzlukların ve gelir adaletsizliğinin giderek derinleştiği ülkemizde okullarda yaşanan şiddet, 2018 yılında da eğitim alanının en önemli sorunları arasında yer aldı. 2018'de okullarda ve okul önlerinde yaşanan şiddet olaylarının tırmanışa geçmesi sonucunda yüzlerce şiddet olayı meydana geldi ve bu olaylarda çok sayıda öğrenci ve öğretmen arkadaşımız hayatını kaybetti.

Okullarda yaşanan şiddetin giderek artması, Türkiye'de eğitim sisteminin çok ciddi bir tehdit ile karşı karşıya olduğunu gösterdi. MEB'in okul içinde özel güvenlik birimleri veya okul çevresine polis yığarak sorunu kolluk kuvvetleri ile çözüme arayışının hiçbir işe yaramadığı bir kez daha görülürken, eğitimde şiddet sorununun çözülmesi için yapısal, kurumsal ve kültürel anlamda köklü dönüşümlere ihtiyaç olduğu görüldü.

YARDIMCI HİZMETLİ VE MEMURLARIN SORUNLARI ÇÖZÜM BEKLİYOR

Eğitim, öğretim ve bilim hizmet alanında görev yapan, memur ve yardımcı hizmetler sınıfında çalışan arkadaşlarımız eğitimin görünmez kahramanlarıdır. Onların emeği ve alın teri olmaksızın okullarımızın, eğitim kurumlarının nitelikli kamu hizmeti üretmesi mümkün değildir.

Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, bakanlığın merkez ve taşra teşkilatlarında 2018 sonu itibariyle **31 bin 355** yardımcı hizmetlinin görev yaptığını açıkladı. Türkiye'de **53 bin 870** devlet okulu olduğu dikkate alındığında, neredeyse her iki okula bir hizmetlinin düştüğü ortaya çıktı. Yardımcı hizmetlilere normal görevlerinin dışında görevler verilmesi, bunun karşılığında ücret, yevmiye, yolluk, yiyecek ve giyecek yardımı yapılmaması ve fazla mesai ücreti ödenmemesi gibi sorunları beraberinde getirdi.

MEB'e bağlı okullarda 6-8 aylık sürede geçici olarak istihdam edilen İŞKUR aracılığıyla Toplum Yararına Çalışma Projesi kapsamında işe alınanlar, okul aile birliklerince ücret verilip çalıştırılanlar, günlük yevmiye ile geçici çalışanlar en temel haklarından mahrum bir şekilde çalıştırıldı.

Eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde büyük emekleri olan, ancak diğer emekçilerle eşit haklara sahip olmayan bu arkadaşlarımız, sanki kendilerine yüklenen her türlü angaryayı, tartışmasız yerine getirmek zorunda bırakıldılar.

EĞİTİM EMEKÇİLERİ 2018'DE EKONOMİK KRİZDEN FAZLASIYLA ETKİLENDİ

Türkiye ekonomisinde son yıllarda, özellikle 24 Haziran seçimleri sonrasında yaşanan dalgalanmalar, Türk Lirası'nın değer kaybetmesi ve enflasyonunun hızla artması sonucunda satın alım gücümüzde belirgin bir azalma yaşandı. Bu durum, tüm toplum kesimleri gibi, eğitim ve bilim emekçilerini de olumsuz etkiledi.

1 ABD dolarının **3,78 TL** olduğu 2018 yılı Ocak ayında ortalama **3 bin 310 TL** aylık alan bir öğretmen maaşıyla **876 ABD doları** (1 Dolar=3,78 TL) alabiliyorken, 28 Aralık 2018 itibariyle ortalama **3 bin 620 TL** maaş alan aynı öğretmenin aldığı maaş **683 ABD doları** (1 Dolar=5,30 TL) seviyesine indi. Sadece 2018 yılı içinde, doların artması sonucunda öğretmenlerin maaşında yaşanan erime aylık olarak **bin 23 TL**'ye (193 ABD doları) oldu.

2018 YILINDA YÜKSEKÖĞRETİM ALANINDA NELER YAŞANDI?

2018 yılı, üniversiteleri hedef tahtasına çeviren düzenlemelerin hızla devam ettiği, köklü üniversitelerin bölüdüğü, yeni rejime sadakat gösterilerinde rektörlerin zirveyi zorladığı bir yıl oldu. Akademik özgürlüklerin, özgür üniversitelerin, bilimsel bilginin, hakikat arayışının, düşünce ve ifade özgürlüğünün adı, muktedirlerin hamasi nutuklarında kendisine yer buldu. Hatırlamamız gerekirse;

- Barış talep ettiği için haklarında dava açılan ve 05.12.2017 tarihinde ayrı ayrı duruşmaları görülmeye başlanan akademisyenlere İstanbul Ağır Ceza Mahkemeleri tarafından 1 yıl 3'er ay hapis cezaları verildi. 7 akademisyen ise hükmün açıklanmasının ertelenmesini kabul etmedi. 4 akademisyen hakkında ise mahkemeler tarafından verilen 1 yıl 3'er aylık cezalardan daha ağır cezalara hükmedildi.
- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 46 üniversitenin rektörünü doğrudan ataması için YÖK duyurular yayımladı.
- Rektörlük şartları yapboz tahtasına çevrildi. 29 Ekim 2016'da Resmi Gazete'de yayınlanan Kanun Hükmünde Kararname ile rektörlük seçimleri kaldırılmıştı. Arından 9 Temmuz tarihli 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile rektörlük için 3 yıllık profesörlük şartı kaldırıldı. 15 Temmuz'da yayınlanan 4 numaralı kararname ile tekrar getirilen 3 yıllık profesörlük şartı, 12 Eylül 2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile tekrar getirildi.
- Kişiyeye özel kararname yayınlandı. 25 Temmuz'da Milli Eğitim Bakanlığı'nda yürüttüğü müsteşarlık görevinden ayrılan Yusuf Tekin, 17 Ağustos'ta profesör oldu. 13 Eylül 2018 tarihinde rektörlük için 3 yıllık profesörlük şartı kaldırıldı ve Yusuf Tekin 15 Eylül'de Hacı Bayram Veli Üniversitesi'ne rektör olarak atandı.
- 7141 sayılı "Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"a göre, 4'ü vakıf ve 16'sı devlet olmak üzere 20 yeni üniversite kuruldu.
- Aralarında İstanbul, Gazi, İnönü, Anadolu, Selçuk, Erciyes gibi köklü üniversitelerin de bulunduğu 13 devlet üniversitesi bölündü ve fakülteleri, yeni kurulan üniversitelere devredildi.
- 14 üniversitenin isimlerinin önüne buldukları şehirlerin isimleri eklendi.
- Üniversitelerin varlık nedenini, özgür bilimi, akademik özgürlükleri, evrensel hukuk ilkelerini, temel hak ve özgürlükleri yok sayan YÖK, OHAL rejiminin kalıcılaşmasını sağlayan en önemli konuda, yani ihraç uygulamasının nasıl sürdürüleceği konusunda bir genelge yayınladı. Böylelikle YÖK, var olan kaba hukuksuzluğun üniversiteler tarafından biraz daha

inceltmesini ve devlet aklına uygun hareket edilmesini talep edip, bu hukuksuzluklardaki sorumluluğunu olabildiğince azaltmak istedi.

- Türkiye ile Birleşmiş Milletler arasındaki “teknik yardım anlaşması” çerçevesinde 1952 yılında kurulan; kamu idaresi ve çalışma ekonomisi alanlarında yüksek lisans, doktora programları yürüten ve çok sayıda bürokrat yetiştiren TODAİE, bünyesinde görev yapan akademisyenlerin hakları gasp edilerek 703 sayılı KHK ile kapatıldı.
- Boğaziçi Üniversitesi’nde hükümetin politikalarına destek veren ve bu politikaları eleştiren öğrenciler arasında yaşanan gerginliğin ardından hükümetin politikalarına muhalif öğrenciler hızla gözaltına alındı.
- 6 Mart 2018’de üniversitelere yönelik kapsamlı bir yasa çıkarıldı. Yasanın ayrıntıları değerlendirildiğinde kadrolaşmayı ve üniversitelere yönelik tasfiye sürecini hızlandıracak bu yasa kapsamında;
 - “Yardımcı doçentlik” kadrosunun adı “doktor öğretim üyesi” olarak değiştirildi.
 - “Okutman, uzman, çevirici, eğitim öğretim planlamacısı” gibi kadrolar kaldırılarak “Öğretim Görevlisi” kadrosu altında birleştirildi.
 - ÜAK bünyesinde 11 kişiden oluşan yeni bir “yönetim kurulu” kuruldu.
 - Doçentlik için gerekli olan yabancı dil puanı 55’e düşürüldü.
 - Doçentlik Sözlü Sınavı temel koşul olmaktan çıkarıldı ve sadece isteyen yükseköğretim kurumlarının sözlü sınav şartı koyabilmesi sağlandı.
- 08.09.2018 tarihinde yapılması planlanan Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Merkezi Yazılı Sınavı, yeni rejimin gereksinim duyduğu yoğun mevzuat değişikliği gerekçesiyle YÖK’ün 13.07.2018 tarihli ve 1829 sayılı kararıyla iptal edildi.
- Üniversitelere norm kadro uygulaması getirildi. 02.11.2018 tarih 30583 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle norm kadro fazlası olacak öğretim elemanlarının sözleşmelerinin yenilenmemesi, doçent ve profesör kadrolarındaki bilim insanlarının rotasyon ya da geçici görevlendirme adı altında sürgün edilebilmesinin önü açıldı.

Eğitim Sen olarak belirtmek isteriz ki, karşımızdaki tablo ne kadar karanlık olursa olsun, 2019 yılına insan, toplum, doğa yararına üniversite mücadelesinin damgasını vurmasını umut ediyoruz. Çünkü bizler, birlikte başarabileceğimize inanıyoruz.

2019’DA EĞİTİM HAKKI MÜCADELEMİZİ GÜÇLENDİRELİM

Türkiye, giderek derinleşen sınıfsal ve kültürel ayrışma, eğitim sisteminin büyük ölçüde piyasaya ve dini kurallara göre düzenlenmesi, eğitim müfredatının hemen her derste dini kurallar ve referansları temel alan bir içerikte olması, eğitim alanında tarihin en büyük kuşatması ile karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor.

Okulların eğitim kurumu olmaktan adım adım uzaklaştırıldığı, öğrencilerin yarış atı gibi sınavdan sınava koşturulduğu, öğretmenlerin mülakat sınavı ile sözleşmeli istihdam edilerek esnek, güvencesiz ve angarya çalışmaya zorlandığı, torpil ve siyasal kadrolaşmanın arttığı, eğitimde farklı dil ve kimliklerin dışlandığı, eğitimin zaten sorunlu olan niteliğinin daha da kötüleştiği bir eğitim sisteminin ülkemize ve çocuklarımıza olumlu bir katkı yapması mümkün değildir.

Eğitim sisteminde yıllardır yaşanan ve katlanarak artan sorunların 2018 yılında artarak devam ettiği görülmüştür. Eğitimde yaşanan yapısal sorunlar karşısında MEB’in somut ve çözüme dayalı politikalar geliştirmek gibi bir amacının olmadığını görmüştür.

Eğitim sisteminde yaşanan dönüşüm, iktidarın siyasal-ideolojik hedeflerinden, ülkedeki ekonomik, toplumsal ve siyasal koşulların gelişiminden ayrı değildir. Bugün karşımızda iki seçenek bulunmaktadır; eğitim sistemi ve okullarımız ya tamamen iktidarın egemen ideolojiye teslim edilecek ya da sistemin eğitim üzerinden kendi çıkarlarına göre biçimlendirmek istediği ocuk ve generimizin gerçek anlamda laik, bilimsel ve anadilinde eğitim alması için mücadele edilecektir.

Okullarda yaşanan yoğun dinselleme ve eğitimi ticarileştirme uygulamaları okullarımızı eğitim yuvası olmaktan hızla uzaklaştırmıştır. Ayrım yapmaksızın herkesin eğitimin hakkından, eşit koşullarda parasız olarak yararlanması için mücadele etmek, kamusal, bilimsel, demokratik, laik ve anadilinde eğitim hakkını reddeden her türlü adım ve uygulamaya karşı mücadele etmek 2019 yılında da önceliğimiz olacaktır.

Eğitim Sen olarak ülkenin ve çocuklarının geleceğinden endişen eden herkesi kamusal, bilimsel, demokratik, laik ve anadilinde eğitim hakkı için birlikte mücadeleye çağırıyoruz.